

Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова
(повне найменування вищого навчального закладу)

ННІ Архітектури, містобудування та дизайну
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))
кафедра Архітектури будівель і споруд
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи здобувача

бакалавр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему:

«ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР У М. ХАРКІВ»

Виконав: здобувач 4 курсу,

Групи А 2022-2

напряму підготовки (спеціальності)

19 Архітектура та будівництво

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

191 Архітектура та містобудування

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

ОПП Архітектура та містобудування

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Федченко Ксенія Олексіївна

(прізвище та ініціали)

Керівник канд.арх., доц. Дудка О.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент ст. викл. Сільвестрова Н.П.

(прізвище та ініціали)

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

ННІ Архітектури, містобудування та дизайну
Кафедра Архітектури будівель і споруд
Освітній рівень Бакалавр
Освітня програма Архітектура та містобудування
Спеціальність 191 – Архітектура та містобудування

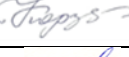
ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач каф. АБіС
Смірнова О.В.
«17» березня 2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА
Федченко Ксенія Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) «Танцювальний центр у м. Харків»
керівник(и) проєкту (роботи): Дудка О.М., кандидат архітектури, доцент каф. АБіС
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом закладу вищої освіти від «17» березня 2026 року № 255-03
2. Строк подання здобувачем проєкту (роботи) «18» червня 2026 р.
3. Вихідні дані до проєкту (роботи): завдання на дипломне проєктування, результати переддипломної практики, топографічна зйомка території, аналітичні дослідження (аналіз аналогів об'єкту проєктування), графоаналітичні матеріали
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): РОЗДІЛ 1. «АНАЛІЗ АНАЛОГІВ СУЧАСНИХ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ», РОЗДІЛ 2. «АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ У СЕРЕДОВИЩІ МІСТА», РОЗДІЛ 3 «ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО ЦЕНТРУ В М. ХАРКІВ», РОЗДІЛ 4. «ОХОРОНА ПРАЦІ».
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Схеми містобудівного аналізу території проєктування, фотофіксація ділянки проєктування, опорний план (М 1:500), генеральний план (М 1:500), плани поверхів архітектурного об'єкту (М 1:200), фасади М (1:200), розріз М (1:200), об'ємно-просторова модель архітектурного об'єкту, видові перспективи архітектурного об'єкту.

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Дудка О.М., к.арх., доцент кафедри АБіС	 17.03.2026	 10.04.2026
2	Дудка О.М., к.арх., доцент кафедри АБіС	 15.04.2026	 30.05.2026
3	Корзун Н.К., асистент кафедри ЕтаМ	 01.06.2026	 08.06.2026
4	Левашова Ю.С., доцент кафедри ОП БЖД	 01.06.2026	 08.06.2026

7. Дата видачі завдання

17 березня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення теми дипломного проєкту, обґрунтування вибору обраного об'єкту, вступ	Березень 2026	Виконано
2	Аналіз аналогів обраного об'єкту проєктування, збір і аналіз інформації	Березень 2026	Виконано
3	Містобудівний аналіз території проєктування (аналітичні схеми, опорний план, генеральний план)	Квітень 2026	Виконано
4	Архітектурно-планувальне рішення обраного об'єкту проєктування (графічне оформлення планів, фасадів, розрізу)	Квітень 2026	Виконано
5	Об'ємно-просторове рішення обраного об'єкту проєктування (графічне оформлення видових перспектив, 3-Д моделі, видові ракурси)	Квітень 2026 Травень 2026	Виконано Виконано
6	Розробка пояснювальної записки (1 розділ роботи)	Травень 2026	Виконано
7	Розробка пояснювальної записки (2 розділ роботи)	Травень 2026	Виконано
8	Виконання завдань суміжних розділів дипломного проєкту (3-4 розділи роботи)	Травень 2026 Червень 2026	Виконано Виконано
9	Оформлення пояснювальної записки (всі розділи роботи) – перевірка на плагіат	Червень 2026	Виконано
10	Загальної експозиції графічного матеріалу	Червень 2026	Виконано
11	Захист кваліфікаційної роботи	Червень 2026	Виконано

Здобувач

Федченко К.О.

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Дудка О.М.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ:

ВСТУП	4
1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ СУЧАСНИХ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ	7
1.1. Спеціалізований танцювальний центр «The Joyce Theater», США	8
1.2. Сучасний центр «Taipei Performing Arts Center», Тайвань	10
1.3. Сучасний танцювальний центр «GLC Dance Center», Україна	12
2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ У СЕРЕДОВИЩІ МІСТА ...	16
2.1. Містобудівний аналіз території об'єкту проєктування	18
2.2. Вирішення генерального плану нового об'єкту та благоустрій Території	22
2.3. Функціонально-планувальне рішення танцювального центру	24
2.4. Об'ємно-просторове та архітектурно-конструктивне рішення танцювального центру в м. Харків	28
3. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО ЦЕНТРУ В М. ХАРКІВ	32
4. ОХОРОНА ПРАЦІ	37
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	47

ВСТУП

Сучасний етап розвитку архітектури і містобудування характеризується активною трансформацією громадських просторів і переосмисленням ролі культурних об'єктів у структурі міського середовища. Нові глобальні процеси, зростання культурних потреб суспільства й поширення нових форм соціальної взаємодії сприяють формуванню *багатофункціональних культурних центрів*, які стають важливими елементами громадського життя міста [1]. Такі об'єкти виконують не лише функції культурного обслуговування населення, а й формують важливі складові сучасного середовища, а саме *творчого розвитку, соціальної інтеграції та громадської активності* (рис.1).

Рисунок 1. Формування соціально культурних просторів в середовищі міста.

Особливе місце серед сучасних культурних об'єктів займають *танцювальні центри*, архітектура яких потребує новітніх підходів до просторової організації, функціонального зонування та інтеграції у міський контекст. Сучасний танцювальний центр розглядається і як спеціалізований простір для хореографічної діяльності, і як *поліфункціональний культурно-освітній комплекс*, що поєднує навчальні, репетиційні, сценічні, рекреаційні та громадські функції. Відповідно, архітектурне формування таких об'єктів повинно враховувати потреби *різних категорій користувачів, специфіку творчих процесів та вимоги гнучкості й трансформації* внутрішніх просторів.

У структурі сучасного міста *танцювальні центри* все виступають активними урбаністичними вузлами, які *формують нові громадські простори*, *сприяють розвитку культурної й мистецької інфраструктури*. Їх розміщення в центральних районах чи в нових міських кластерах дозволяє активізувати соціокультурне життя, підвищити привабливість територій та забезпечити *інтеграцію культурних функцій у повсякденне життя мешканців*.

Саме тому зараз важливого значення набуває взаємозв'язок архітектури сучасних танцювальних центрів із системою відкритих просторів, пішохідних комунікацій [2,3], рекреаційних зон та громадських площ (рис. 2).

Рисунок 2. Формування відкритих громадських просторів та комунікацій.

Архітектурне формування сучасних танцювальних центрів базується на принципах функціональності, відкритості, адаптивності та інклюзивності. Просторові рішення таких об'єктів повинні забезпечувати можливість *трансформації залів і студій*, адаптацію до різних *форматів культурних подій*, комфортну *акустику*, *природне освітлення* та ефективну *організацію внутрішніх комунікацій*.

Щ одним важливим аспектом є створення *емоційно виразного архітектурного образу*, що відображає динамічний характер танцювального мистецтва через *пластичність форм, ритміку фасадів, світлові сценарії та впровадження сучасних мультимедійних технологій* (рис.3).

Рисунок 3. Впровадження сучасних мультимедійних технологій денс-холів.

Сучасна практика проектування культурних і танцювальних центрів враховує і принципи сталого розвитку, екологічності й енергоефективності. Використання природних компонентів, озеленених просторів, екологічних матеріалів і енергоощадних технологій дозволяє формувати комфортне середовище [4] для творчої діяльності й соціальної взаємодії (рис. 4).

Рисунок 4. Формування комфортного середовища для творчої діяльності

Отже, *архітектура сучасних танцювальних центрів* є важливою складовою розвитку культурної інфраструктури міста та відображає сучасні тенденції формування розвинених поліфункціональних творчих просторів. А комплексний підхід до їх проектування дозволяє створювати інноваційні культурні середовища [5], танцювальні майданчики, сучасні денс-холи, що інтегровані в структуру міста та орієнтовані на розвиток творчості суспільства.

1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ СУЧАСНИХ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ

Аналіз практичного досвіду проєктування архітектури *сучасних танцювальних центрів у міському середовищі* є важливим напрямом розвитку архітектурно-містобудівного середовища в умовах активного розвитку *культурної інфраструктури* сучасних міст. Танцювальні центри сьогодні є не лише спеціалізованими просторами для проведення навчально-тренувального процесу та мистецької хореографічної діяльності, але й такими громадськими осередками, що формують культурну активність, соціальну взаємодію й активну привабливість міського середовища [6].

Сучасні тенденції розвитку архітектури таких об'єктів *орієнтовані на створення поліфункціональних, гнучких і відкритих просторів*, що здатні адаптуватися до різних форматів - від *професійної хореографічної підготовки до проведення фестивалів, культурних заходів, вистав та інших подій*. І це особливо акцентує увагу з вивчення світового та вітчизняного практичного досвіду формування танцювальних центрів, їх архітектурно-планувальних рішень, функціональної організації та інтеграції у структуру міста.

Практика проєктування сучасних танцювальних центрів демонструє прагнення до *поєднання естетичної виразності архітектурної форми з високими вимогами до функціональності, акустичного комфорту, трансформації внутрішніх просторів та взаємодії з навколишнім середовищем*. Значна увага приділяється також створенню *відкритих громадських просторів, інклюзивності, екологічності та використанню інноваційних конструктивних і технологічних рішень*.

Дослідження практичного досвіду проєктування дозволяє виявити основні *особливості формування сучасних танцювальних центрів*, визначити *ефективні архітектурно-просторові моделі їх організації та оцінити вплив таких об'єктів на розвиток міського середовища*. А результати можуть бути використані як основи для подальшого вдосконалення архітектури культурно-мистецьких об'єктів [7,8] в Україні та формування комплексних підходів до проєктування танцювальних центрів у структурі міста.

1.1. Спеціалізований танцювальний центр «The Joyce Theater», США

«*The Joyce Theater*» є одним із найвідоміших сучасних танцювальних центрів США, розташованим у структурі культурного району Chelsea в місті Нью-Йорк. Архітектурна трансформація історичної театральної будівлі у спеціалізований танцювальний центр демонструє дуже цікавий приклад адаптивного використання міської забудови для впровадження сучасних культурних функцій (рис. 5).

Рисунок 5. Трансформація театральної будівлі у сучасний танцювальний центр як адаптація існуючого міського середовища.

Архітектурно-просторова організація центру «*The Joyce Theater*» базується на основі компактної схеми архітектурної композиції з чітко вираженим функціональним ядром - *головною сценою та залом* для виступів. Внутрішній простір вирішений так, щоб забезпечити оптимальну акустику, візуальне сприйняття руху та комфортну взаємодію. Просторова структура включає репетиційні студії, танцювальні зали, громадські зони і комунікаційні простори, інтегровані в єдину систему культурного середовища (рис. 6).

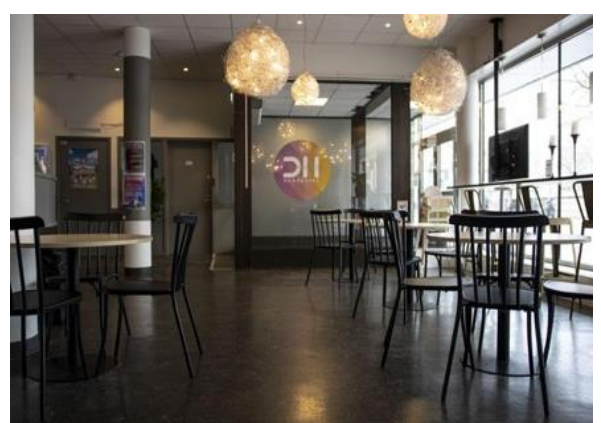

Рисунок 6. Інтеграція просторової структури в єдине культурне середовище

Особливістю сучасного танцювального центру «*The Joyce Theater*» є також і його інтеграція в активне пішохідне міське середовище. Цей центр формує локальний культурний вузол, взаємодіє з громадськими просторами району та підтримує розвиток мистецької інфраструктури міста (рис. 7).

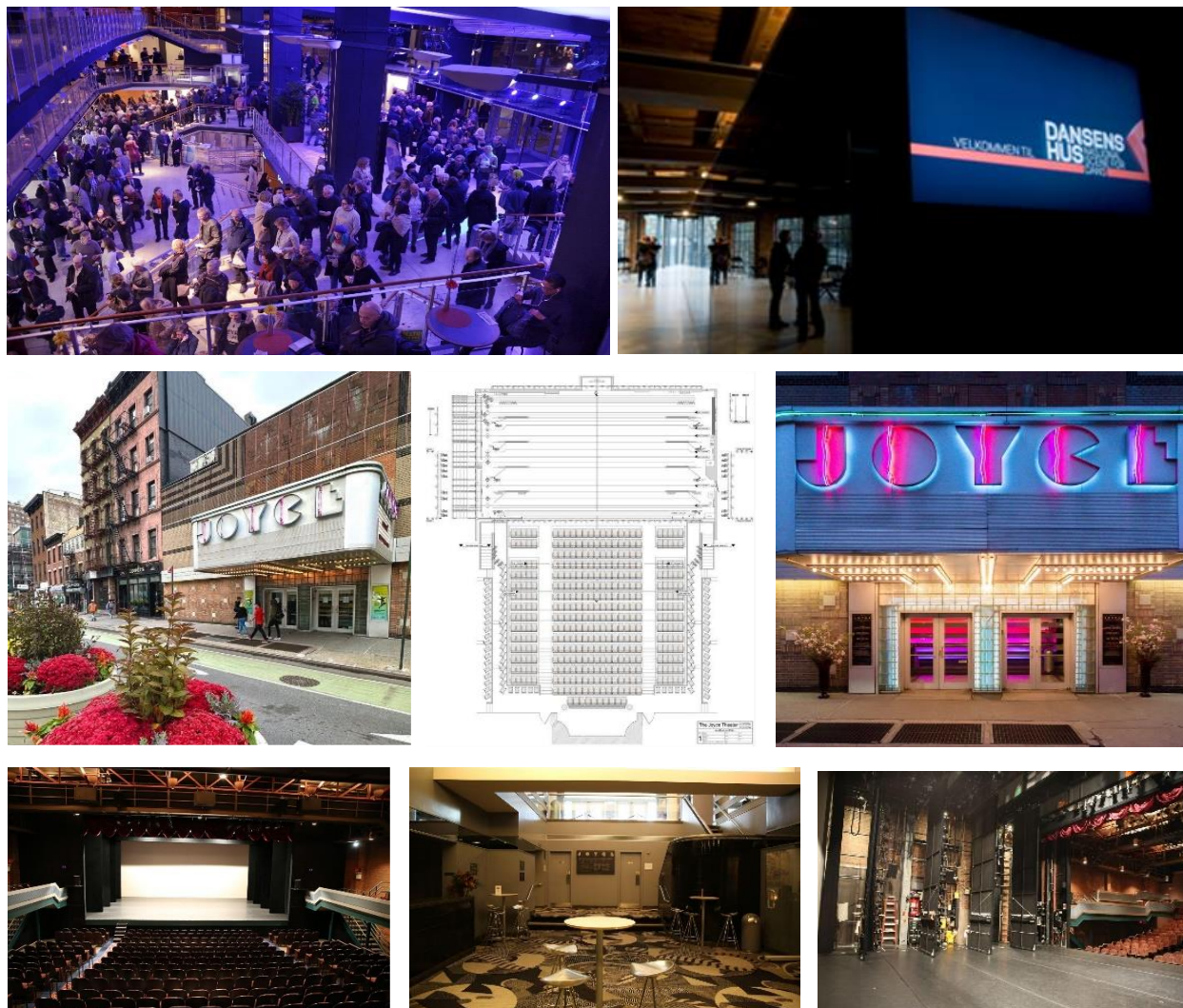

Рисунок 7. «*The Joyce Theater*» як локальний соціо-культурний вузол міста

Архітектурно-планувальна структура орієнтована на забезпечення високої функціональності саме для хореографічних виступів. Основна сцена та глядацька зала мають таку організацію, що має тісний емоційний контакт між виконавцями та аудиторією. Простір має якісну акустику, оптимальну видимість та технічні можливості для різних форматів сучасної хореографії. Центр «*The Joyce Theater*» підтримує молодих хореографів, має освітні програми, майстер-класи та фестивальні простори, а його інтер'єри - стримані функціональні, що дозволяє акцентувати сценічне мистецтво і динаміку руху.

1.2. Сучасний центр «Taipei Performing Arts Center», Тайвань

«Taipei Performing Arts Center» є одним із знакових прикладів сучасної архітектури культурних споруд XXI століття, що поєднує експериментальне бачення форми будівлі, інновації в функціональній організації та активну інтеграцію в міське середовище. Він був спроектований архітектурним бюро під керівництвом рема Кохласса та Девіда Джаноттена і відкритий у 2022 році в районі Шилін у Тайбеї.

«Taipei Performing Arts Center» включає простори для танцювальних, театральних і мультимедійних вистав, а його архітектурна концепція базується на ідеї переосмислення традиційного театального простору. Він складається з трьох окремих театральних об'ємів - великого театру, експериментального простору Blue Box та сферичного Globe Playhouse, які об'єднані центральним кубічним ядром. Така структура формує виразну асиметричну композицію, де функціональні блоки ніби «прикріплені» до центрального об'єму (рис. 8).

Рисунок 8. «Taipei Performing Arts Center» як новітній культурний центр

Архітектурний образ центру має цікаву форму і сприймається як урбаністична структура, що контрастує з навколишньою забудовою і створює новий візуальний акцент міста. Архітектурна форма центру базується на концепції динамічної взаємодії різних функціональних об'ємів, об'єднаних центральним кубічним ядром. Комплекс має експериментальну просторову структуру, у якій театральні й танцювальні простори можуть комбінуватися та трансформуватися залежно від сценарію використання.

Особливістю «*Taipei Performing Arts Center*» є інноваційна організація внутрішніх просторів: сцени, репетиційні студії, технічні блоки та громадські простори інтегровані у багаторівневу систему комунікацій. Велика кількість відкритих платформ, панорамних проходів і публічних просторів забезпечує взаємодію будівлі з міським середовищем (рис. 9).

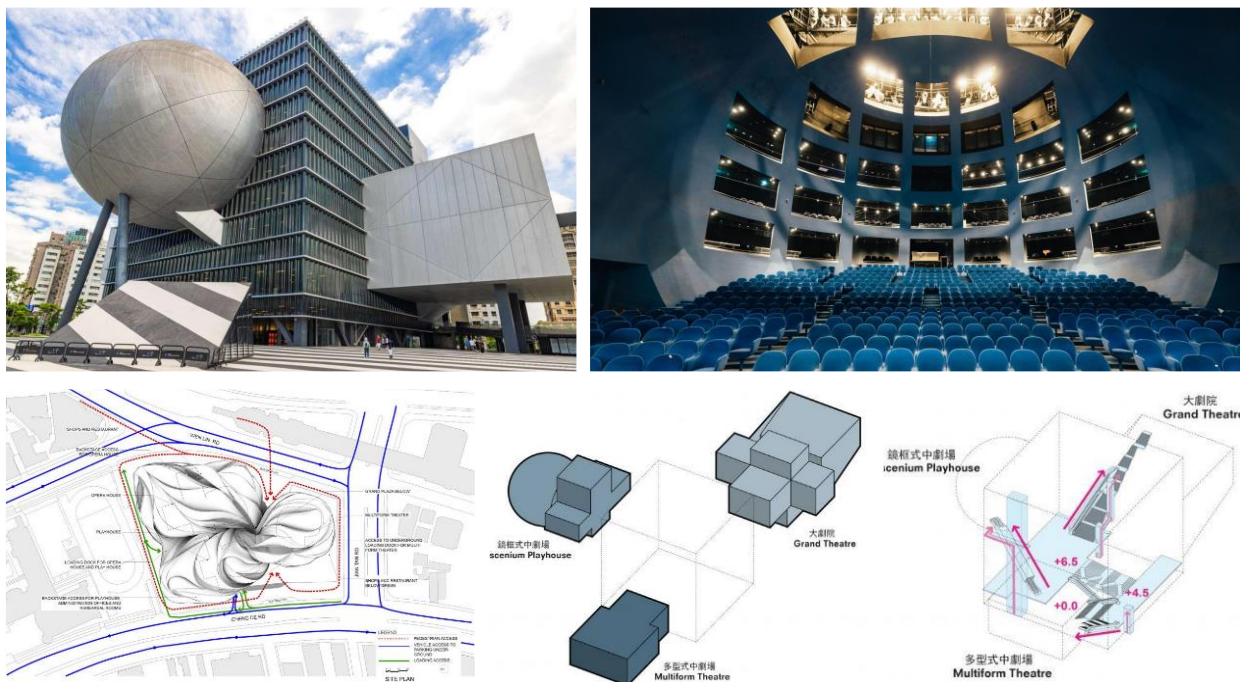

Рисунок 9. Інтеграція «*Taipei Performing Arts Center*» в міський простір

Цей об'єкт виконує важливу містобудівну роль як потужний культурний магніт в структурі м. Тайбей у Тайвані. Його розташування біля транспортного вузла і формування надсучасних громадських просторів дозволяє інтегрувати культурні функції цього центру в повсякденне життя міста. Архітектурний образ будівлі відображає сучасні тенденції формотворення об'єктів у міських просторах [8], технологічності та гнучкості культурних просторів (рис. 10).

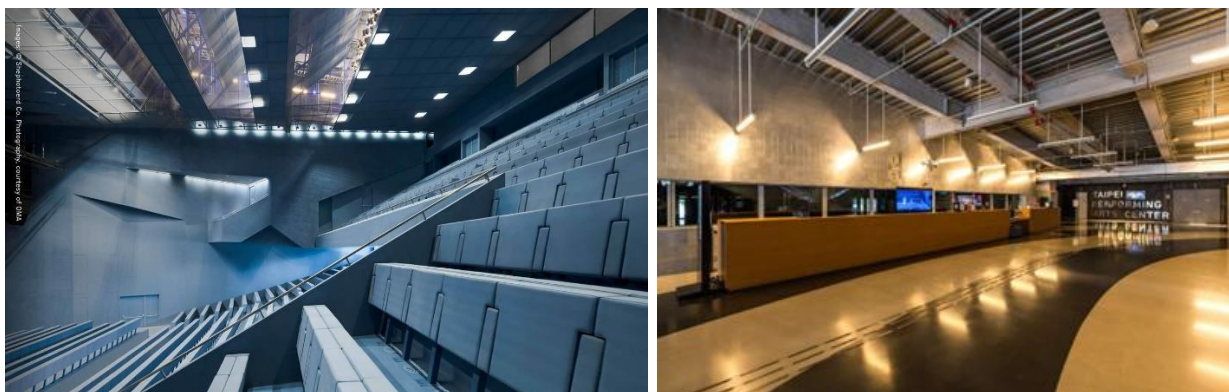

Рисунок 10. Інтеграція «*Taipei Performing Arts Center*» в міський простір

1.3. Сучасний танцювальний центр «GLC Dance Center», Україна

Одним із прикладів сучасного танцювального центру в Україні є «GLC Dance Center» (GorbachLigaiCenter) - поліфункціональний об'єкт у структурі міста Київ (рис. 11), що орієнтований на сучасну хореографію, мистецьку освіту та розвиток культурно-комунікаційного середовища.

Рисунок 11. Організація «GLC Dance Center» в урбанізованому просторі

З архітектурно-просторової точки зору центр інтегрований у сформоване міське середовище та розташований у зоні активної громадської забудови Києва. Важливою особливістю є його транспортна та пішохідна доступність, що забезпечує активне функціонування об'єкта у структурі міста. Його розміщення в міському середовищі сприяє формуванню *локального культурного осередку та активізації соціальних комунікацій* у районі.

Архітектура центру орієнтована на сучасну естетику мінімалізму та технологічності, де активно використовуються *відкриті конструктивні елементи, нейтральна кольорова гама, мобільне обладнання та гнучкі системи зонування*. Такий підхід дозволяє створити універсальний творчий простір, який адаптується до *різних форматів мистецької хореографічної діяльності* та відповідає сучасним тенденціям формування таких центрів [9].

Особливістю сучасних танцювальних центрів України є також їх трансформація з вузькоспеціалізованих навчальних студій у розвинені й наповнені культурно-комунікаційні простори, що поєднують освітню, мистецьку, рекреаційну та соціальну функції. У цьому контексті «GLC Dance Center» можна розглядати як приклад сучасного адаптивного культурного

об'єкта, що інтегрований в існуючу структуру великого міста та орієнтований на формування сучасного відкритого творчого середовища.

Архітектурно-планувальна структура цього танцювального центру сформована з урахуванням функціональної гнучкості, трансформації та адаптивності внутрішнього простору (рис. 12). Основними просторами «**GLC Dance Center**» є відкриті танцювальні студії з трансформованим плануванням, які можуть використовуватися для різних напрямів сучасної хореографії, репетицій, майстер-класів, сценічних постановок та творчих заходів.

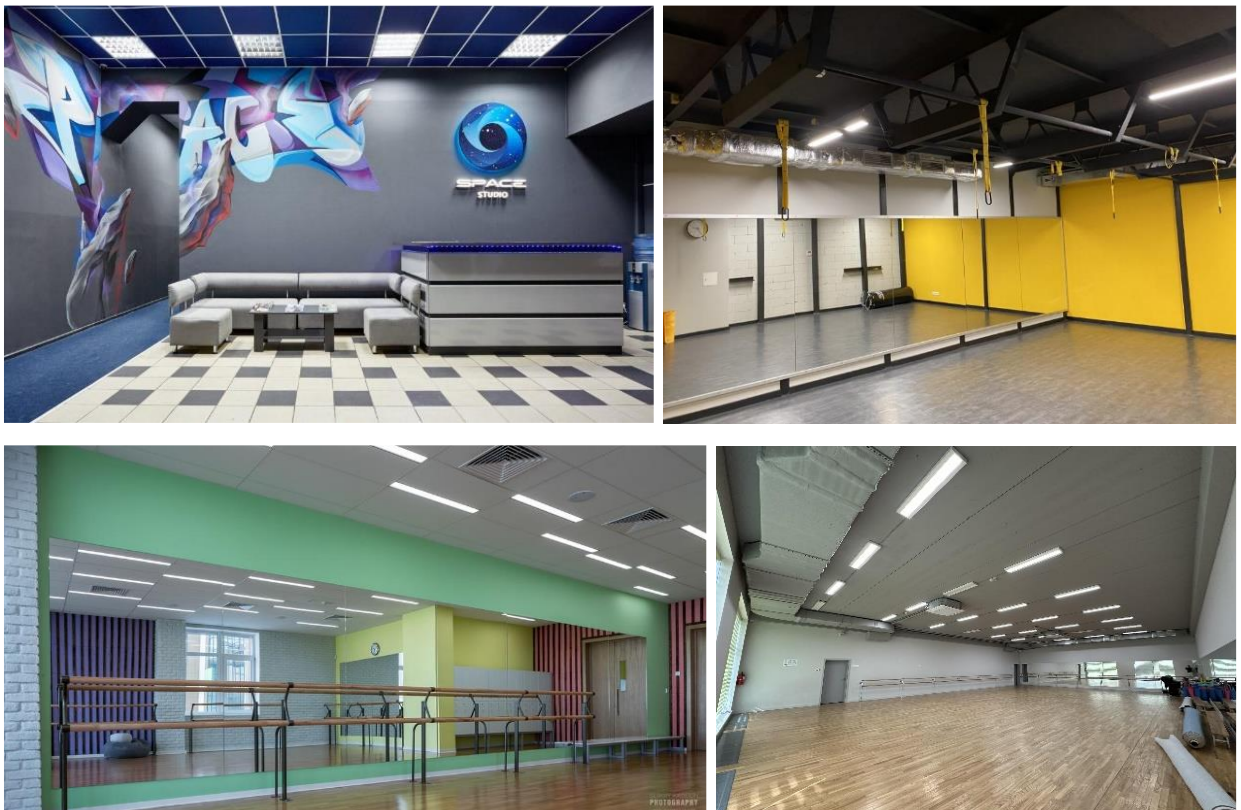

Рисунок 12. Гнучкість та варіативність просторів «GLC Dance Center»

Просторова організація інтер'єру цього сучасного танцювального центру базується на принципах *open-space* із мінімізацією жорстких планувальних обмежень, що забезпечує мобільність внутрішнього середовища та можливість швидкої зміни функціональних сценаріїв.

Важливими елементами архітектурного вирішення є великопролітні зали, значна висота приміщень, дзеркальні площини, акустично адаптовані поверхні та системи природного й штучного освітлення, які формують комфортне середовище для творчої діяльності. У структурі центру також

передбачені рекреаційні простори, зони відпочинку, комунікаційні холи та допоміжні приміщення, що забезпечують цілісність функціоналу об'єкта.

Танцювальний центр "GLC" також виконує функцію і школи танців, де викладають танці для дітей та дорослих, тому його архітектурне формування орієнтоване на поєднання освітньої, творчої та комунікативної функцій у структурі міського середовища Києва. Центр розташований у структурі торговельно-громадського комплексу, що також забезпечує його активну інтеграцію у повсякденне життя міста [1,4,6].

Особливістю архітектурного формування «**GLC Dance Center**» є орієнтація на створення комфортного внутрішнього середовища для творчої діяльності. Інтер'єри виконані у сучасній мінімалістичній стилістиці з використанням відкритих просторів, дзеркальних поверхонь, мобільного обладнання та систем природного й штучного освітлення, що забезпечують візуальну легкість та динамічність середовища (рис. 13). А просторове рішення сприяє вільному руху й створенню комфортного середовища.

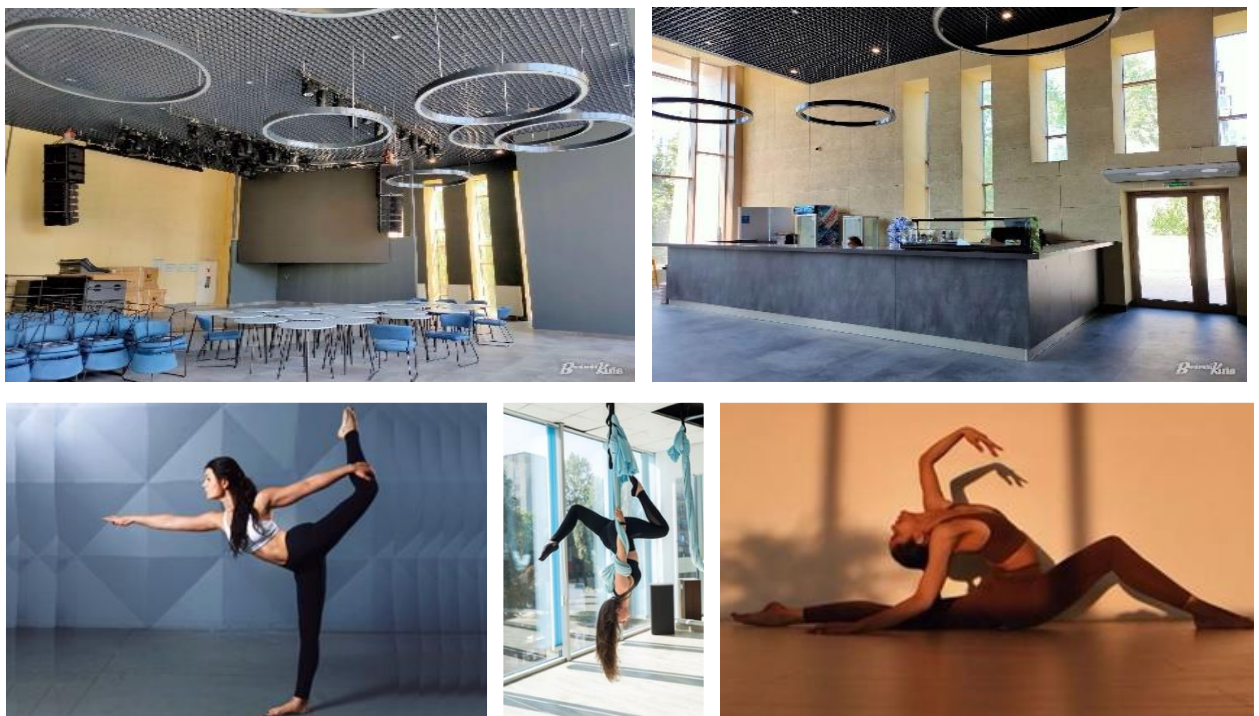

Рисунок 13. Візуальна легкість, динамічність просторів «GLC Dance Center»

Архітектурно «**GLC Dance Center**» є багатофункціональним культурно-освітнім простором, що інтегрується у структуру комерційних або

громадських будівель. Такий підхід є характерним для сучасної української практики проектування танцювальних центрів, де важливу роль відіграє *ефективне використання міських територій* та адаптація існуючих об'єктів під культурні функції. Тож, містобудівне значення центру полягає у формуванні локального культурного осередку в структурі великого району Києва. Центр виконує роль соціально-комунікативного простору, який об'єднує різні вікові групи населення та сприяє розвитку сучасної міської культури. Завдяки своїй діяльності він активізує громадське середовище району, формує нові сценарії використання громадських просторів та підвищує культурну привабливість території [8,9].

Крім освітньої функції, «**GLC Dance Center**» виконує роль простору культурної інтеграції та творчої взаємодії. Проведення танцювальних подій, майстер-класів і відкритих занять сприяє розвитку *неформальної культурної інфраструктури* міста та *популяризації сучасного танцю* як складової урбаністичної культури. У містобудівному аспекті такі центри є важливими елементами гуманізації міського середовища (рис. 14), оскільки створюють активні громадські простори та посилюють творчість й культурну ідентичність сучасного міського середовища [1,4,7,9].

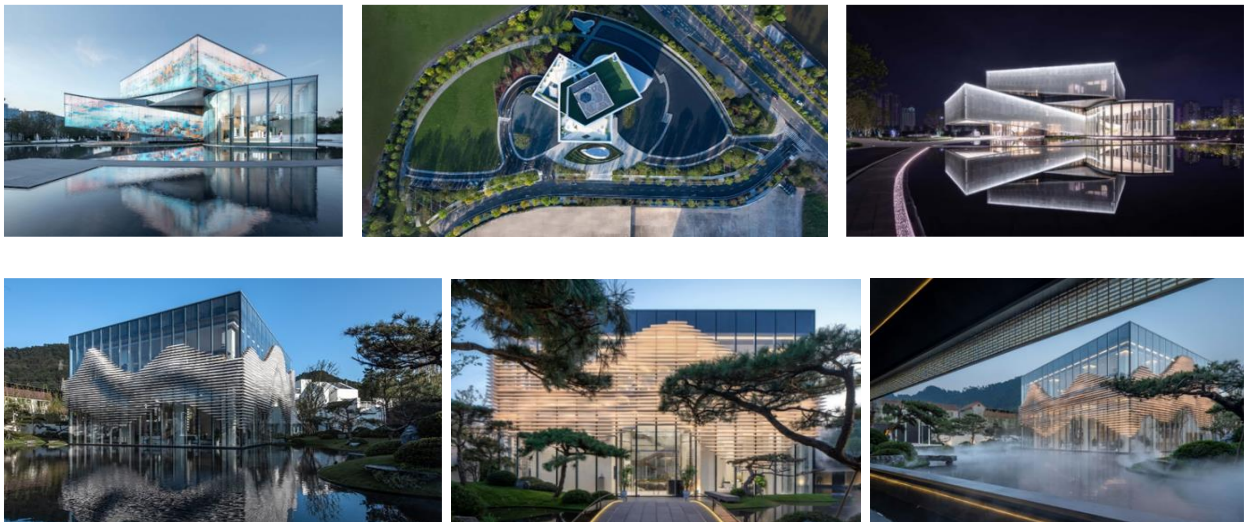

Рисунок 14. Танцювальні центри як активні культурні осередки міста

Тож, було проаналізовано приклади формування сучасних танцювальних центрів та розглянуто їх роль і значення в існуючій структурі різних міст.

2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ У СЕРЕДОВИЩІ МІСТА

Сучасні танцювальні центри є важливими елементами культурної та соціальної інфраструктури міста, що поєднують функції мистецької освіти, творчого розвитку, дозвілля та комунікації. В умовах активної урбанізації та трансформації міського середовища зростає потреба у створенні різних архітектурних просторів, здатних забезпечити комфортні умови для проведення репетицій, виступів, фестивалів, навчальних програм і культурних заходів. *Танцювальні центри* сьогодні розглядаються не лише як спеціалізовані будівлі для занять хореографією, а як відкриті громадські простори, інтегровані у структуру сучасного міста.

Архітектурне проектування сучасних танцювальних центрів потребує комплексного підходу, що враховує *функціонально-планувальні, естетичні, технологічні та містобудівні* аспекти [10]. Особливого значення набувають питання *гнучкості внутрішнього простору, адаптивності приміщень, акустичного комфорту, енергоефективності та взаємодії будівлі з навколишнім середовищем*. Важливим чинником є також *формування виразного архітектурного образу*, який відображає динаміку танцю та сучасні тенденції розвитку культурної архітектури. Тож, важливим є розвиток новітніх центрів в умовах оновлення міського середовища України. Дослідження формування танцювальних центрів сприяє визначенню ефективних підходів до створення сучасних соціально орієнтованих об'єктів (рис 15).

Рисунок 15. Актуальність створення нових соціально орієнтованих центрів

Містобудівний аналіз території відіграє ключову роль у формуванні архітектурного образу сучасних танцювальних центрів, бо передбачає їх гармонійну інтеграцію в існуючий міський контекст, враховує навколишню забудову, ландшафт та транспортну інфраструктуру [11,12]. Важливим є вплив на транспортні потоки, забезпечення зручних під'їздів, паркування та пішохідних зв'язків, що сприяє комфортному пересуванню відвідувачів.

Інженерно-конструктивні особливості включають аналіз геологічних умов ділянки, рівня ґрунтових вод, несучої здатності ґрунтів і доступності до інженерних комунікацій. Від цих показників залежить вибір фундаментів, матеріалів та конструкцій будівлі, що забезпечують надійність і довговічність.

Соціокультурні аспекти визначають архітектурну ідентичність, враховує історичні, культурні та естетичні особливості регіону. Архітектурні рішення мають відображати місцеві традиції, гармоніювати з навколишнім середовищем і водночас відповідати сучасним тенденціям (рис. 16).

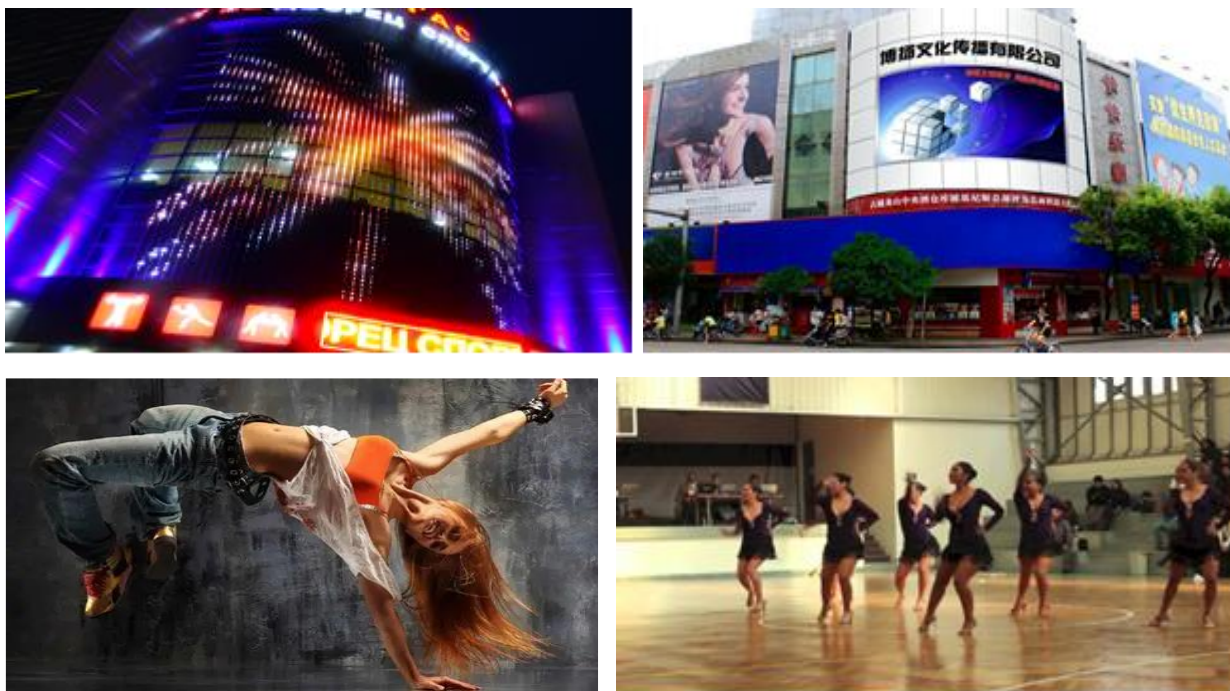

Рисунок 16. Врахування культурних та естетичних особливостей місцевості

Технічні характеристики охоплюють дотримання чинних норм безпеки, пожежних вимог, санітарних стандартів та забезпечення доступності для маломобільних груп населення [10,12,13]. Це гарантує комфортне, безпечне й інклюзивне використання простору всіма категоріями відвідувачів [14,15].

2.1. Містобудівний аналіз території об'єкту проєктування

В ході роботи було зроблено **містобудівний аналіз** обраної території проєктування. Виявлено, що ділянка для проєктування танцювального центру має дуже **вигідне розташування** з точки зору інфраструктури міста Харків та архітектурно-композиційного формування (рис. 17). Власне ділянка має цікаву видовжену форму, планвну конфігурацію та близькість до центральної частини міста. Територія знаходиться в південно-західній частині міста, в крупному адміністративно-планувальному районі та межує з історичним ядром міста.

Рисунок 17. Схема розміщення кварталу в структурі міста та межі району

Обрана для проєктування територія розташована в старовинному історичному районі Москалівка, який належить до центральної частини міста і характеризується вигідним містобудівним положенням [10,13].

Ділянка знаходиться у зоні зручних транспортних і пішохідних зв'язків, що забезпечує її **високу доступність** для мешканців та відвідувачів нового об'єкту – танцювального центру. Територія для проєктування обмежена важливими міськими магістралями - Нетеченською набережною та вулицею Мар'їнською, які **формують основні підходи** до кварталу та визначають його транспортну структуру [13,14].

Слід відмітити, що у безпосередній близькості до ділянки протікає **річка Харків**, яка є **важливим природним елементом** міського ландшафту. Поруч розташований пішохідний міст, що забезпечує зручний зв'язок між територією

проектування й сучасною рекреаційною зоною - сквером «Стрілка» (рис. 18). Наявність водного об'єкта і зелених зон створює гарні умови для формування **комфортного культурного середовища** і підвищує привабливість території.

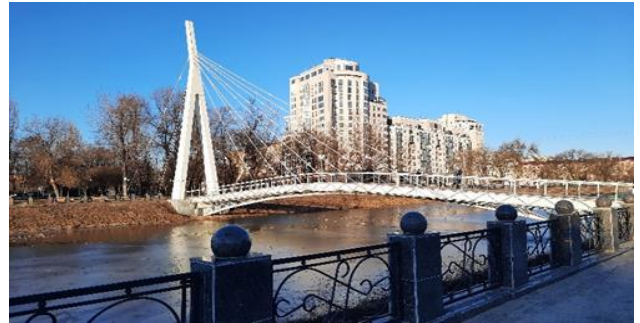

Рисунок 18. Фотофіксація існуючої ситуації обраної ділянки проектування

З північного боку квартал межує з **Нетеченською набережною**, що є **магістраллю загальноміського значення** й характеризується високою інтенсивністю транспортних потоків та **забезпечує швидке сполучення** з іншими районами міста (рис.19). З південно-східного боку територія обмежена вулицею **Мар'їнською**, яка належить до **магістралей районного значення** і відзначається помірним рівнем автомобільного руху [13]. Таке розташування дозволяє поєднати хорошу транспортну доступність із відносно комфортними умовами для організації пішохідних просторів.

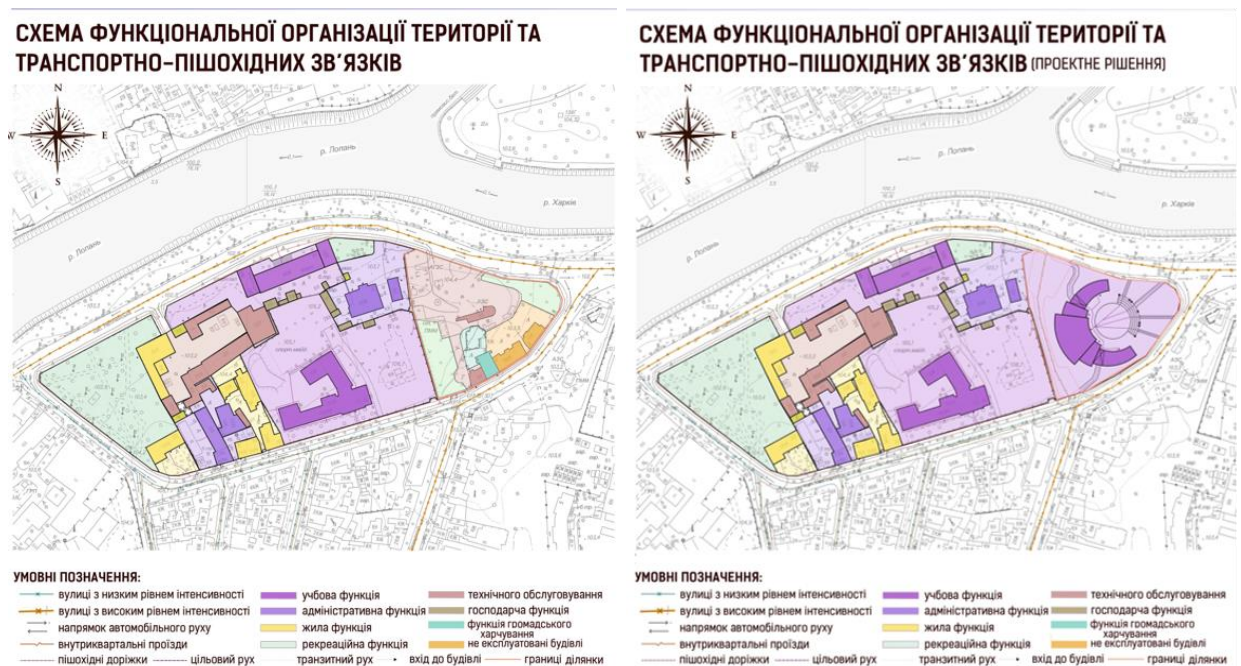

Рисунок 19. Схеми функціональної організації та транспортно-пішохідних зв'язків обраної ділянки (існуюча та проектна)

Важливою перевагою ділянки є **наявність громадського транспорту**. На перетині вулиць Мар'їнської та Москалівської розташована зупинка маршрутного таксі, що забезпечує додаткові можливості для пересування мешканців і працівників майбутнього об'єкта (рис. 20). Крім того, територія має сформовану **мережу пішохідних зв'язків** із навколишньою житловою та громадською забудовою, що сприяє її інтеграції в існуючу структуру міста.

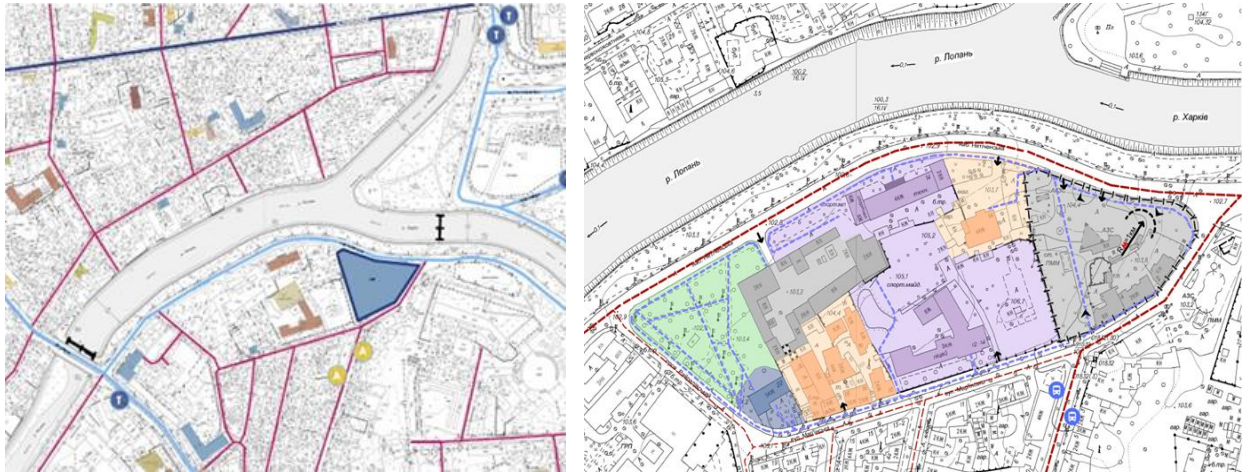

Рисунок 20. Схема ділянки в структурі району та схема функціональна

Загалом місце розташування ділянки характеризується поєднанням **вигідного транспортного положення, близькості до центральної частини міста, наявності природно-рекреаційних елементів та сформованого міського оточення**, що створює передумови для успішної реалізації сучасного **танцювального центру**.

Аналіз транспортно-пішохідної структури території показав **відсутність наскрізного автомобільного руху** через межі ділянки проєктування. Водночас наявна **мережа локальних під'їздів і підходів** забезпечує доступ до розташованих у кварталі громадських, освітніх та господарських об'єктів. Така організація транспортних зв'язків сприяє формуванню більш безпечного та комфортного середовища для пішоходів [10,13,15].

Особливе значення для даної території має пішохідний маршрут через міст, який **сполучає квартал зі сквером «Стрілка»**. Інтенсивність руху пішоходів на цьому напрямку є досить високою, оскільки міст забезпечує зв'язок між правим і лівим берегами річки Харків. Крім функціонального

призначення, він відіграє **важливу композиційну роль** у структурі міста, виступаючи виразним містобудівним акцентом та формуючи привабливий громадський простір для **танцювального центру**.

У результаті аналізу функціонального зонування території встановлено, що **домінуючою є житлова забудова**. Поряд із житловою функцією на території представлені також **освітня, навчальна, адміністративна та господарська функції**, які забезпечують комплексний характер розвитку кварталу та створюють умови для повсякденного обслуговування населення.

Дослідження існуючої забудови дозволило виділити кілька її типів: **фонову, фронтальну, цінну та дисонуючу**. До об'єктів цінної забудови належать Харківський фізико-математичний ліцей №27 та Харківський кооперативний торговельно-економічний коледж, які мають важливе освітнє значення для району. Натомість до дисонуючих елементів середовища можна віднести гаражі, шиномонтажні майстерні, автозаправну станцію та автомийку, які не відповідають сучасним вимогам до формування якісного простору й негативно впливають на архітектурне сприйняття території [13,14].

Освітня функція представлена широким спектром закладів різного спрямування. Серед них є заклади дошкільної та загальної середньої освіти, установи художньо-естетичного виховання, центри дитячої та юнацької творчості, молодіжні клуби, а також інші культурно-освітні й мистецькі організації. Така **концентрація освітніх об'єктів підвищує соціальну активність території** та сприяє формуванню сприятливого середовища для розвитку молоді та проєктування нового об'єкту – **танцювального центру**.

Рекреаційна функція зосереджена переважно в західній частині кварталу, де розташований озеленений сквер, безпосередньо пов'язаний із житловою забудовою. Ця зелена зона **виконує важливу роль** у структурі громадських просторів району, забезпечуючи місця для відпочинку, прогулянок та проведення дозвілля мешканців, а також покращуючи **екологічні характеристики** навколишнього середовища [15,16].

2.2. Вирішення генерального плану нового об'єкту та благоустрій території

В ході аналізу містобудівної ситуації було прийнято рішення, що обрана ділянка для проєктування сучасного танцювального центру буде займати саме **вуглову частину ділянки** поблизу перетину Нетеченської набережної та вулиці Мар'їнської. Це обумовлено тим, що саме таке **вигідне розташування** дозволить **поліпшити** існуюче міське середовище та сформувати **якісний публічний простір** з активним функціонуванням нового об'єкту - сучасного танцювального центру.

Відповідно до **генерального плану** (рис. 21) сучасного танцювального центру, територія проєктування має чітке функціональне зонування, що забезпечує ефективну організацію простору та комфортне користування об'єктом. В межах ділянки виділено декілька **основних зон**: вхідну (накопичувальну) площу для відвідувачів, відкритий сценічний простір для проведення культурно-мистецьких заходів, будівлю танцювального центру, а також дві окремі зони паркування - гостьову та службову.

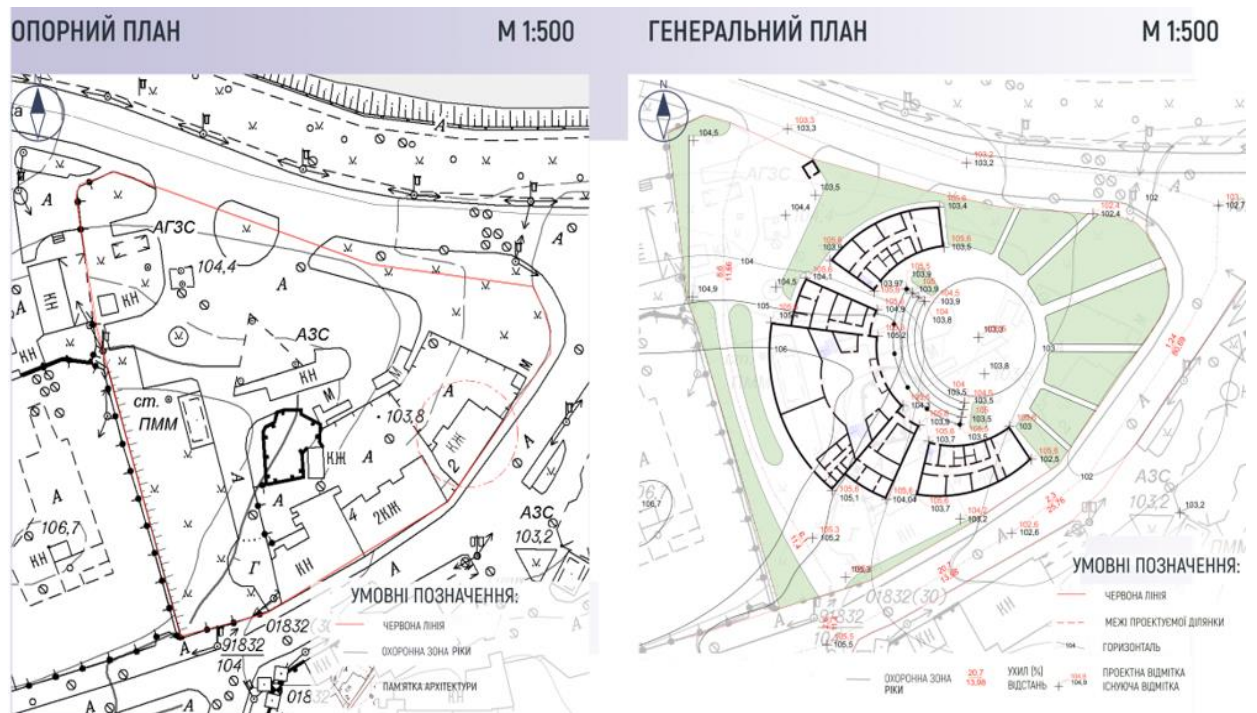

Рисунок 21. Опорний план та схема генерального плану нового об'єкту
— сучасного танцювального центру

З північно-східного боку ділянки сформовано **накопичувальний громадський простір**, який виконує роль головної вхідної площі та місця збору відвідувачів перед проведенням хореографічних та інших заходів. Від цієї зони розходить **мережа пішохідних доріжок**, організованих за променевим принципом. Таке планувальне рішення створює зручні та інтуїтивно **зрозумілі маршрути руху** до основних об'єктів центру.

Центральним композиційним елементом зовнішнього простору є **відкрита сцена**, перед якою розташовано **амфітеатр зі ступенями-лавами**, призначений для проведення концертів, танцювальних виступів, фестивалів та інших масових заходів. Крім того, пішохідні маршрути забезпечують **прямий доступ** до навчально-тренувальних корпусів та інших функціональних приміщень центру.

Особливу увагу в проєкті приділено **благоустрою та озелененню** території. Площа озеленення становить майже 30 % від загальної площі ділянки та включає газони, декоративні насадження, дерева, чагарники й **експлуатований зелений дах** будівлі. Використання озелених покриттів сприяє покращенню мікроклімату, зменшенню перегріву будівлі в літній період, підвищенню енергоефективності будівлі та створенню додаткових рекреаційних просторів для відпочинку відвідувачів. Завдяки поєднанню архітектурних і ландшафтних елементів формується цілісне, функціонально насичене та комфортне середовище, що відповідає сучасним принципам проєктування культурно-мистецьких об'єктів [16,17].

Варто відмітити, що розмір та склад земельної ділянки цього об'єкту було визначено згідно з чинними нормативно-технічними вимогами ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» [11].

Таким чином, слід ще раз наголосити, що вибір саме цієї території для проєктування сучасного танцювального центру було обумовлено не тільки прагненням підсилити культурно-мистецьку функцію даного району, а ще створити сучасний соціо культурний публічний простір, який може активно сприяти гармонійному розвитку місцевої громадської молоді [17].

2.3. Функціонально-планувальне рішення танцювального центру

Дане проєктне рішення **танцювального центру** на обраній ділянці має свою власну функціонально-планувальну структуру і має **прості округлі форми**, що гармонійно **підкреслюють трикутну форму** самої території та формують **якісний простір навколо** існуючого міського середовища.

Сучасний **танцювальний центр** є **багатофункціональним об'єктом**, архітектурно-планувальна структура якого поєднує **тренувально-спортивну, навчально-освітню, інформаційну, адміністративну, демонстраційну та громадську функції**. Таке наповнення забезпечує комплексний підхід до організації **освітнього процесу, проведення тренувань, творчої діяльності та культурно-масових заходів**.

Основу центру становить **тренувально-спортивний блок**, і до його складу входять спеціалізовані **танцювальні зали** різної площі та призначення, обладнані відповідно до сучасних вимог щодо проведення занять із різних **напрямів хореографічного мистецтва**. Навчально-інформаційна складова представлена **лекційними приміщеннями, методичними кабінетами та бібліотечними просторами**, що сприяють **теоретичній підготовці вихованців і підвищенню професійного рівня викладачів**.

Демонстраційний комплекс включає **концертний зал** для проведення показових **виступів, конкурсів, фестивалів** та інших культурно-мистецьких заходів. **Глядацька зала розрахована на 108 місць**, що забезпечує комфортне розміщення відвідувачів та створює належні умови для сприйняття сценічних постановок. До складу демонстраційного блоку також можуть входити артистичні й гримерні приміщення для обслуговування.

Важливим елементом функціональної структури є **адміністративний блок**, у якому розташовуються службові **кабінети керівництва, викладацькі кімнати, приміщення для проведення нарад та організації роботи персоналу центру**.

Для забезпечення комфортного перебування відвідувачів передбачено групу приміщень загального користування, до якої належать **вестибюль із**

зоною очікування, гардероб, санітарно-побутові приміщення, рекреаційні простори та заклад харчування (рис. 22). Кафе-їдальня, що розташована на першому поверсі будівлі, розрахована на одночасне обслуговування близько 58 осіб і створює сприятливі умови для відпочинку як самих учнів, так і викладачів та гостей центру.

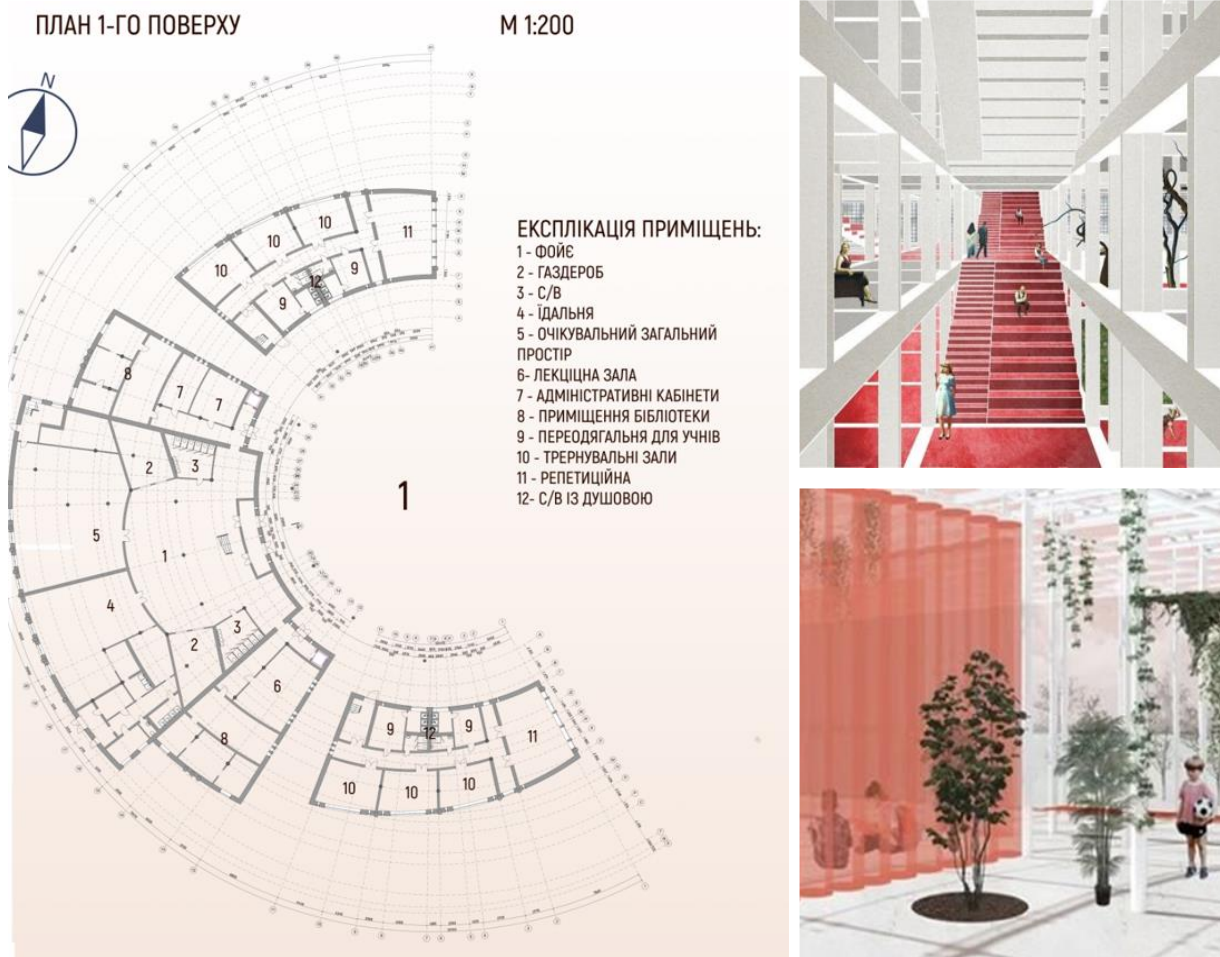

Рисунок 22. Схема плану 1 поверху танцювального центру та інтер'єри

На 1 поверхсі танцювального центру розташовані такі приміщення як фойє, гардероб, кафе-їдальня з неповним циклом приготування їжі, зона очікування і спілкування, лекційна зала, бібліотеки (з обох боків центрального блоку) та обладнані репетиційні приміщення й тренувальні зали (рис. 22), що мають за вимогами перевдягальні, душові та санітарні вузли. Є також широкі рекреації та відкриті зони відпочинку.

На 2-3 поверах танцювального центру розташовані такі приміщення як великий концертний зал (на 2 рівні), приміщення зі сценічним обладнанням, гримерні, костюмерні та обслуговуючі приміщення. Також тут розміщено

репетиційні та тренувальні зали, приміщення тренерів, суддів та є закулісний простір. Також запроєктовано медичний кабінет, тренерські перевдягальні та душові (рис. 23). На цих поверхах передбачені також великі рекреації з зонами відпочинку, спілкування та всі необхідні технічні приміщення.

Рисунок 23. Схеми планів 2-3 та 4-5 поверхів з елементами інтер'єрів

На 4-5 поверхах танцювального центру розташовані репетиційні зали та тренувальні приміщення. Також присутні роздягальні, душові, технічні та санітарно-гігієнічні приміщення. Цікаво представлено, що з рівня 5 поверху є 2 виходи на експлуатовану покрівлю з обох боків сценічної коробки, де відкриваються цікаві видові перспективи на оточуюче середовище.

Навчально-інформаційна зона додатково представлена двома бібліотеками з читальними залами, кожна з яких розрахована на 19 користувачів. Ці простори призначені для роботи з професійною літературою, вивчення історії та теорії танцю, проведення лекцій, семінарів і творчих зустрічей у структурі центру (рис. 24).

Така організація функціональних зон сприяє формуванню сучасного освітньо-культурного хореографічного середовища [18], поєднує мистецьку діяльність і сценічну майстерність, розвиток і навчання, відпочинок і дозвілля.

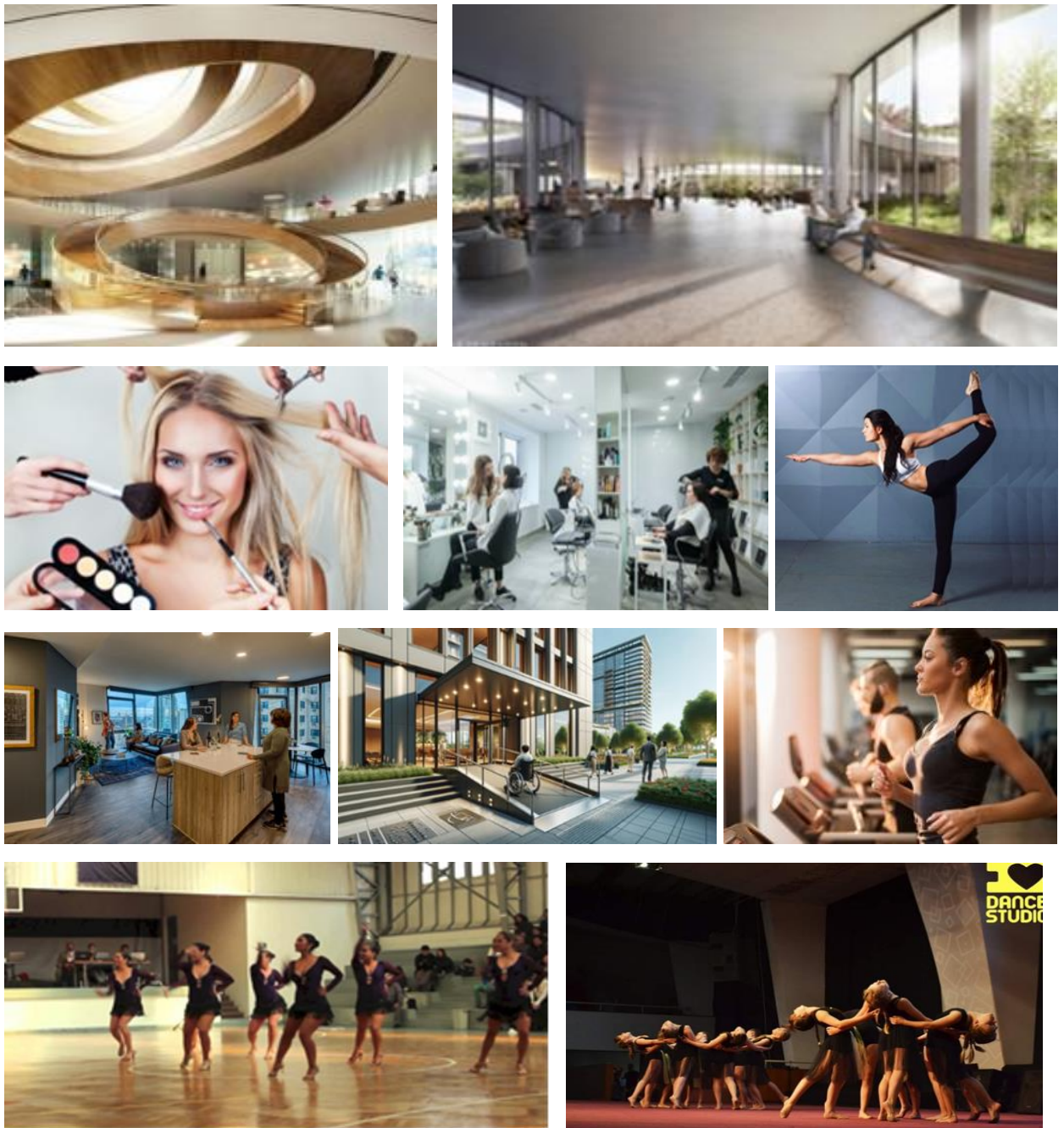

Рисунок 24. Приклади організації сучасних інтер'єрів танцювального центру

2.4. Об'ємно-просторове та архітектурно-конструктивне рішення танцювального центру в м. Харків

За об'ємно-просторовим вирішенням танцювальний центр являє собою цілісну композицію із **симетрично організованою структурою** та складною конфігурацією плану. Це забезпечує функціональне розмежування основних груп приміщень, сприяє формуванню виразного архітектурного образу будівлі та дозволяє органічно інтегрувати об'єкт у сформовану міську забудову.

Будівля складається з кількох пов'язаних корпусів різної поверховості, що сприяє візуальному полегшенню об'єму та зменшенню масштабності центру. 5-поверхові висотні відмітки дозволяють уникнути надмірно масивної домінанти в структурі кварталу, що забезпечує гармонійне співіснування нового об'єкта в існуючій забудові [10,11].

Центральна частина центру є композиційною домінантою та акцентує **головну вісь забудови**. Бічні корпуси поєднані з центральними блоками за допомогою **переходів на рівні 3 поверху** (рис.25), що формують своєрідні **архітектурні портали** та створюють виразний **вхід до внутрішнього двору**. Таке рішення підсилює **цілісність архітектурної композиції**.

Рисунок 25. Загальний вигляд будівлі танцювального центру

Особливе значення в структурі комплексу має **внутрішній двір**, який виконує **роль рекреаційного та громадського простору**. З північно-східного боку накопичувальна **площа плавно переходить у відкриту сцену**, призначену для проведення **концертів, фестивалів, показових виступів** та

інших мистецьких заходів. Навколо **сцени організовано напівкруглий амфітеатр зі ступенями-лавами**, що забезпечує комфортне розміщення глядачів та формує атмосферу відкритого мистецького простору. Завдяки цьому внутрішній двір стає активним хореографічним центром та важливим місцем комунікації учнів, викладачів і відвідувачів.

Фасади корпусів, орієнтованих у бік внутрішнього двору, виконані у світліх кольорах із застосуванням панорамного скління.

Вертикальні та горизонтальні елементи фасадів створюють **чіткий ритм**, надають будівлі сучасного вигляду та забезпечують високий рівень **природного освітлення коридорів, рекреаційних зон і танцювальних залів**. Великі світлопрозорі поверхні сприяють візуальному зв'язку внутрішнього простору із двором та створюють відчуття відкритості й легкості архітектурної форми (рис. 26).

Рисунок 26. Видова перспектива будівлі танцювального центру

Із **зовнішнього боку** центру організовано транспортне обслуговування будівлі. На місці колишнього транзитного проїзду передбачено наскрізний контрольований проїзд, **обладнаний шлагбаумами** з обох сторін. Тут розташовані **гостьова та службова автостоянки** [13,14] та господарський

під'їзд до зони обслуговування закладу харчування, розміщеного на 1 поверсі. Це дозволяє **розділити потоки відвідувачів, персоналу** та господарського транспорту, підвищуючи комфорт і безпеку експлуатації центру.

Архітектурне вирішення тильних фасадів базується на використанні **облицювання з червоної цегли**, що перегукується з матеріалами історичної забудови кварталу. Завдяки цьому нова будівля гармонійно вписується в існуючий контекст і **підтримує стилістику** оточуючого середовища, поєднуючи архітектурні підходи з повагою до історичного образу.

Поверховість будівлі змінюється від 3 до 5 поверхів із поступовим наростанням висоти від бокових блоків до центральної частини центру. **Триповерхові корпуси** відведені для занять молодших вікових груп і містять навчально-тренувальні приміщення, адаптовані до потреб дітей. Вони функціонально та композиційно об'єднані з основними 4-5-поверховими блоками за допомогою переходів, що забезпечують безперервність внутрішніх комунікацій.

Композиційним ядром усього центру виступає **відкрита кругла сцена** у внутрішньому дворі, яка є головним просторовим акцентом проєкту. Напівкруглий **амфітеатр**, що її оточує, підкреслює значущість цього простору та формує своєрідне «серце» танцювального центру. Саме тут концентрується громадська активність, відбуваються творчі події та формується унікальна атмосфера мистецького середовища, що об'єднує всіх учасників життя центру.

Конструктивне вирішення будівлі танцювального центру - це застосування **змішаної каркасної системи**, яка поєднує несучі стіни та окремо розташовані колони. Така схема **забезпечує оптимальний розподіл** навантажень, **підвищує просторову жорсткість** споруди та створює необхідну **гнучкість для організації внутрішнього простору**. Використання **змішаного каркаса** дозволяє формувати **великопрольотні приміщення** танцювальних залів без значної кількості внутрішніх опор, що є важливим для забезпечення комфортних умов проведення занять і виступів (рис. 27).

Міжповерхові перекриття прийняті **плитного типу**, що забезпечує надійність конструкції, високі показники міцності та довговічності будівлі.

Фундаментна система представлена стрічковими фундаментами, які ефективно передають навантаження від несучих елементів на основу та відповідають інженерно-геологічним умовам будівельного майданчика.

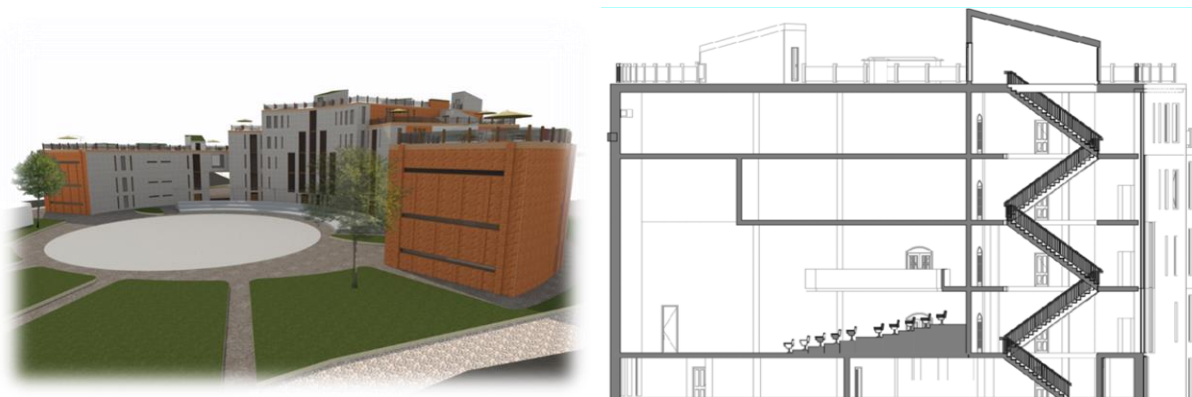

Рисунок 27. Візуалізація та розріз будівлі танцювального центру

Система вертикальних комунікацій запроектована з урахуванням вимог безпеки, функціональної зручності та норм показників евакуації. Основним елементом вертикального сполучення є **сходові клітини** різного призначення [19]. Крім того, передбачено **чотири відкриті сходи** для повсякденного користування та **дві службові сходові клітки**, призначені для персоналу, технічного обслуговування та організації допоміжних потоків.

Для забезпечення **безбар'єрного доступу** та підвищення комфорту експлуатації будівлі передбачено два пасажирські ліфти, які забезпечують зручний доступ до всіх функціональних зон для відвідувачів, працівників і маломобільних груп населення. Наявність ліфтового сполучення відповідає сучасним вимогам безпеки, інклюзивності та універсального дизайну [20].

Рисунок 28. Елементи безбар'єрного доступу до танцювального центру

3. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО ЦЕНТРУ В М. ХАРКІВ

3.1. Аналіз існуючого положення

3.1.1. Функціональне зонування території

(існуюче положення)

№ пп	Найменування зони	Площа, га	Питома вага, %	Питомий показник, м ² /чол.
1	2	3	4	5
1.	Ділова зона	0,7436	36,1	37,2
2.	Територія автозаправної станції	0,1689	8,2	8,4
3.	Складська зона	0,30578	14,8	15,3
4.	Рельєф	0,0824	4,0	не відвід.
5.	Невпорядковані території	0,7593	36,8	не відвід.
	Разом в межах ділянки:	2,06	100,0	60,9

3.1.2. Баланс території ділянки проєктування

(існуюче положення)

№ п/п	Найменування елементів території	Площа, м ²	Питома вага, %	Питомий показник, м ² /чол.	Приміт- ка
1	2	3	4	5	6
1.	Територія, усього:	8351,3	40,5	41,7	
	у тому числі:				
1.1	Площа забудови будівель (не функціонують)	1013,0	4,9	5,0	
1.2	Дороги, проїзди та інші асфальтові покриття	4781,7	23,2	23,9	
1.3	Відкриті майданчики для тимчасового зберігання автотранспорту	352,0	1,7	1,8	
1.4	Спортивні майданчики	-	-	-	відсут.

1	2	3	4	5	6
1.5	Майданчики для відпочинку	-	-	-	відсут.
1.6	Озеленення	2204,6	10,7	11,0	
2.	Установи обслуговування з прилеглою територією, усього:	3831,4	18,6	19,1	
	у тому числі:				
2.1	Склади	1895,2	9,2	9,5	
2.2	Гаражі	247,2	1,2	1,2	
2.3	Автозаправна станція з прилеглою територією	1689,0	8,2	8,4	
3.	Рельєф	824,0	4,0	4,1	
4.	Невпорядковані території	7593,0	36,8	37,9	
	Разом в межах ділянки:	20600,0	100,0	103,0	

3.1.3. Техніко-економічні показники

(існуюче положення)

№ п/п	Найменування показників	Одиниці виміру	Кількість
1	2	3	4
1.	Територія ділянки	га	2,06
2.	Пропускна спроможність	чол.	200
3.	Навантаження на територію	чол. /га	97
4.	Площа забудови будівель	м ²	3108,2
5.	Щільність забудови	%	15,1
6.	Ступінь озеленення	%	10,7
7.	Ступінь озеленення	м ² /чол.	11,0
8.	Питома вага дорожніх покриттів	%	23,2
9.	Питома вага дорожніх покриттів	м ² /чол.	23,9

1	2	3	4
10.	Площа відкритих автостоянок	м ²	352
11.	Місткість автостоянок	маш.-місце	14

3.2. Проектна пропозиція

3.2.1. Функціональне зонування території

(проектна пропозиція)

№ пп	Найменування зони	Площа, га	Питома вага, %	Питомий показник, м ² /чол.
1	2	3	4	5
1.	Зона загальноміського призначення	1,3862	67,3	19,2
2.	Вхідна зона	0,1420	6,9	1,9
3.	Рекреаційна зона	0,42738	20,7	5,9
4.	Господарська зона	0,022	1,1	0,3
5.	Рельєф	0,0824	4,0	1,1
	Разом в межах ділянки:	2,06	100,0	28,6

3.1.2. Баланс території ділянки проектування

(проектна пропозиція)

№ п/п	Найменування елементів території	Площа, м ²	Питома вага, %	Питомий показник, м ² /чол.	Приміт- ка
1	2	3	4	5	6
1.	Територія, усього:	15282,2	74,2	21,2	
	у тому числі:				
1.1	Площа забудови будівель, усього:	3659,7	18,0	5,0	
	у тому числі:				
	- будівля танцювального центру	3659,7	18,0	5,0	

1	2	3	4	5	6
1.2	Дороги, проїзди та інші асфальтові покриття	4037,6	19,6	5,6	
1.3	Відкриті майданчики для тимчасового зберігання автотранспорту	2002,6	9,7	2,7	
1.4	Спортивні майданчики	-	-	-	відсут.
1.5	Майданчики для відпочинку і ігор дітей	254,3	1,2	0,4	
1.6	Озеленення та благоустрій території	5328,0	25,9	7,4	
2.	Територія установ обслуговування, усього:	220,0	1,1	0,3	
	у тому числі:				
2.1	Господарські майданчики	220,0	1,1	0,3	
3.	Рельєф	824,0	4,0	1,1	
4.	Рекреаційна територія	4273,8	20,7	5,9	
	Разом в межах ділянки:	20600,0	100,0	28,6	

3.2.3. Техніко-економічні показники

(проектна пропозиція)

№ п/п	Найменування показників	Одиниці виміру	Кількість
1	2	3	4
1.	Територія ділянки	га	2,06
2.	Пропускна спроможність	чол.	720
3.	Навантаження на територію	чол. /га	349
4.	Площа забудови будівель	м ²	3659,7
5.	Щільність забудови	%	18,0
6.	Ступінь озеленення	%	25,9
7.	Ступінь озеленення	м ² /чол.	7,4
8.	Питома вага дорожніх покриттів	%	19,6

1	2	3	4
9.	Питома вага дорожніх покриттів	м ² /чол.	5,6
10.	Площа відкритих автостоянок	м ²	2002,6
11.	Місткість автостоянок	маш.-місце	80

3.2.4. Об'ємно-планувальні показники по будівлі танцювального центру

1.	Поверховість, поверх	5
2.	Площа забудови будинку, м ²	3659,7
3.	Місткість будівлі, чол.	600
4.	Загальна площа будівлі, м ²	15053,4
5.	Загальна площа будівлі на одиницю місткості, м ² /чол.	25,0
6.	Будівельний об'єм будівлі, м ³ усього: у тому числі: - надземний - підземний	54684,8 50233,1 4451,7
7.	Будівельний об'єм будівлі на одиницю місткості, м ³ /чел.	91,1
8.	Корисна площа, м ²	14293,8
9.	Корисна площа на одиницю місткості, м ² /чел.	23,8
10.	Нормована площа будівлі, м ²	9200,0
11.	Нормована площа на одиницю місткості, м ² /чел.	16,5
12.	K ₁ =нормована площа будів. / загальна площа будівлі;	0,6
13.	K ₂ =будівельний об'єм будів. / загальна площа будівлі;	3,6
14.	K ₃ =площа наружн. огорож. / загальна площа будівлі;	0,24
15.	K ₄ =периметр зовнішніх стін / площа забудови будівлі;	0,14

4. ОХОРОНА ПРАЦІ

4.1 Забезпечення охорони праці на законодавчому рівні

Нормативно-правове забезпечення безпеки доцільно розглянути на двох етапах життєвого циклу танцювального центру: під час його будівництва та під час подальшої експлуатації. Окрему увагу слід приділити вимогам цивільного захисту в умовах воєнного стану.

Організація безпечних умов праці у танцювальному центрі м. Харкова повинна здійснюватися відповідно до вимог чинного законодавства України у сфері охорони праці, будівництва, цивільного захисту та управління ризиками.

На етапі будівництва танцювального центру основним нормативним документом є ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці і промислова безпека у будівництві» [21,22]. Цей документ встановлює вимоги щодо створення безпечних умов праці під час виконання будівельно-монтажних робіт, організації будівельного майданчика, експлуатації машин і механізмів, проведення висотних робіт, електробезпеки та пожежної безпеки. Відповідно до вимог ДБН, до початку будівництва повинні бути розроблені проєкт виконання робіт та заходи з охорони праці, визначені небезпечні зони, організовані шляхи руху працівників і техніки, а також забезпечено працівників необхідними засобами індивідуального захисту. Виконання цих вимог дозволяє мінімізувати ризики виробничого травматизму й професійних захворювань на буд. майданчику.

Під час експлуатації танцювального центру доцільно керуватися положеннями ДСТУ ISO 45001:2019 «Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування» [23]. Стандарт передбачає впровадження орієнтованого підходу управління охорони праці, що включає оцінювання ризиків, розроблення профілактичних заходів та постійне вдосконалення системи безпеки.

Для танцювального центру це є необхідність контролю стану приміщень, інженерних мереж, спортивного покриття залів, електрообладнання, систем вентиляції та евакуаційних шляхів. Особлива увага приділяється профілактиці

травматизму серед працівників та відвідувачів, і створенню безпечного і комфортного виробничого середовища.

В умовах воєнного стану важливою складовою забезпечення безпеки є виконання вимог цивільного захисту населення. З цією метою під час проєктування та експлуатації танцювального центру необхідно враховувати положення ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» [24]. Документ визначає вимоги до розміщення, проєктування, облаштування та експлуатації захисних споруд, призначених для укриття людей під час надзвичайних ситуацій та воєнних дій. Для об'єктів масового перебування людей, до яких належить танцювальний центр, необхідно передбачати наявність або доступність захисної споруди, організовувати маршрути евакуації до укриття, забезпечувати інформаційне позначення шляхів руху та підтримувати готовність укриття до використання за призначенням.

Додатковим нормативним документом, що сприяє підвищенню рівня безпеки, є ДСТУ 7742:2015 «Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг джерел надзвичайних ситуацій. Загальні положення» [25]. Стандарт регламентує організацію систем спостереження та контролю за потенційно небезпечними факторами, які можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій. У межах діяльності танцювального центру це передбачає здійснення контролю за станом електромереж, систем пожежної сигналізації, вентиляції, евакуаційного освітлення та інших інженерних систем, від функціонування яких залежить безпека персоналу та відвідувачів.

Таким чином, нормативно-правове забезпечення охорони праці танцювального центру охоплює вимоги безпечного виконання будівельних робіт, управління професійними ризиками під час експлуатації об'єкта, а також заходи цивільного захисту та готовності до надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану. Комплексне виконання вимог зазначених нормативних документів є необхідною умовою створення безпечного середовища для працівників і відвідувачів танцювального центру.

4. 2 Аналіз умов праці та виявлення потенційних небезпек на об'єкті проектування

Функціонування танцювального центру пов'язане з роботою працівників різних професійних груп, умови праці яких відрізняються характером виконуваних робіт, рівнем фізичного навантаження та впливом виробничих факторів. Для забезпечення належного рівня безпеки необхідно провести аналіз умов праці кожної категорії працівників та визначити потенційні небезпеки, які можуть негативно впливати на їх здоров'я та працездатність. Для функціонуючого танцювального центру вважаю доцільним розглянути такі посади:

- адміністратор;
- тренер-хореограф;
- менеджер з роботи з клієнтами;
- технічний працівник (інженер з експлуатації будівлі);
- прибиральник службових та навчальних приміщень.

Адміністратор забезпечує організацію роботи закладу, здійснює реєстрацію відвідувачів, веде документацію, координує розклад та взаємодіє з клієнтами (табл. 4.1). Робота виконується переважно в приміщенні за персональним комп'ютером і належить до категорії легких робіт (категорія Ia).

Таблиця 4.1 – Потенційні небезпеки для адміністратора

Небезпечний або шкідливий фактор	Можливі наслідки
Інтенсивні фізичні навантаження	Перевтома, професійні захворювання суглобів
Падіння на покритті залу	Травми кінцівок
Підвищений рівень шуму від музичного обладнання	Погіршення слуху, втома
Незадовільний мікроклімат	Перегрівання або переохолодження
Неправильне освітлення залу	Погіршення самопочуття, зорове навантаження

Основним завданням тренера є проведення занять, демонстрація танцювальних рухів, контроль за виконанням вправ та забезпечення безпеки учасників занять. Робота характеризується значним фізичним навантаженням та високою руховою активністю (табл. 4.2).

Таблиця 4.2 – Потенційні небезпеки для тренера-хореографа

Небезпечний або шкідливий фактор	Можливі наслідки
Інтенсивні фізичні навантаження	Перевтома, професійні захворювання суглобів
Падіння на покритті залу	Травми кінцівок
Підвищений рівень шуму від музичного обладнання	Погіршення слуху, втома
Незадовільний мікроклімат	Перегрівання або переохолодження
Неправильне освітлення залу	Погіршення самопочуття, зорове навантаження

Менеджер здійснює консультації клієнтів, продаж абонементів, ведення електронних баз даних та організацію рекламних заходів. Робота виконується переважно в офісних умовах із використанням комп'ютерної техніки (табл. 4.3).

Таблиця 4.3 – Потенційні небезпеки для менеджера

Небезпечний або шкідливий фактор	Можливі наслідки
Робота за ПК	Втома зору
Тривале сидяче положення	Порушення постави
Психоемоційні навантаження	Стресові стани
Електричне обладнання	Ураження електричним струмом
Недостатня вентиляція приміщення	Погіршення самопочуття

Технічний працівник (інженер з експлуатації) – людина, яка відповідає за технічне обслуговування систем освітлення, вентиляції, кондиціонування, водопостачання та електрогосподарства центру. Робота пов'язана з підвищеним рівнем небезпеки через взаємодію з інженерними системами (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 – Потенційні небезпеки для технічного працівника

Небезпечний або шкідливий фактор	Можливі наслідки
Контакт з електрообладнанням	Електротравми
Робота на висоті при обслуговуванні обладнання	Падіння та травмування
Використання ручного інструменту	Порізи, забої
Переміщення вантажів	Травми опорно-рухового апарату
Пожежна небезпека електромереж	Опіки, отруєння продуктами горіння

Прибиральник службових та навчальних приміщень – людина, яка здійснює вологе та сухе прибирання приміщень, підтримує санітарний стан залів, роздягалень і допоміжних приміщень. Потенційні небезпеки професії наведено в таблиці 4.5.

Таблиця 4.5 – Потенційні небезпеки для прибиральника

Небезпечний або шкідливий фактор	Можливі наслідки
Контакт із мийними засобами	Подразнення шкіри та органів дихання
Волога підлога	Падіння та травми
Перенесення інвентарю	М'язове перенапруження
Біологічні забруднення	Алергічні реакції
Несприятливий мікроклімат	Погіршення самопочуття

Проведений аналіз умов праці показав, що найбільший вплив на безпеку персоналу танцювального центру - фізичні, ергономічні, психофізіологічні та електротехнічні фактори. Найвищий рівень професійного ризику характерний для тренерів-хореографів і технічного персоналу через фізичні навантаження, травмування під час рухової діяльності і обслуговування інженерних систем. Виявлені небезпеки будуть використані в подальшому для оцінювання професійних ризиків та розробки заходів щодо покращення умов праці.

4.3 Дослідження ризику реалізації потенційних небезпек на об'єкті проектування

На основі проведеного аналізу умов праці виконано оцінювання ризиків реалізації потенційних небезпек для працівників танцювального центру. Для визначення рівня ризику використано матричний метод, який враховує ймовірність виникнення небезпечної події та тяжкість можливих наслідків.

Для оцінювання ризиків приймаємо, що ймовірність виникнення події (P) може бути: 1 – малоімовірна; 2 – можлива; 3 – висока. При цьому тяжкість наслідків (S) може бути класифікована як:

- 1 – незначні наслідки;
- 2 – травма або тимчасова втрата працездатності;
- 3 – тяжкі травми або значні матеріальні збитки.

Для розрахунку ризику використовуємо класичну формулу:

$$R=P \times S$$

R – рівень ризику;

P – ймовірність виникнення небезпечної події;

S – тяжкість наслідків.

Залежно від отриманого значення ризику класифікуються таким чином:

- 1–2 бали – низький ризик;
- 3–4 бали – середній ризик;
- 6–9 балів – високий ризик.

Таблиця 4.6 – Оцінювання професійних ризиків у танцювальному центрі

Небезпечний фактор	Категорія працівників	P	S	R	Рівень ризику
Тривала робота за комп'ютером	Адміністратор, менеджер	3	1	3	Середній
Психоемоційне навантаження	Адміністратор, менеджер	2	2	4	Середній
Падіння на слизькій підлозі	Усі працівники	2	2	4	Середній
Травмування під час виконання танцювальних вправ	Тренер-хореограф	3	2	6	Високий
Перевантаження опорно-рухового апарату	Тренер-хореограф	3	2	6	Високий
Підвищений рівень шуму	Тренер-хореограф	2	1	2	Низький
Ураження електричним струмом	Технічний працівник	2	3	6	Високий
Падіння під час виконання робіт на висоті	Технічний працівник	2	3	6	Високий
Контакт із мийними засобами	Прибиральник	2	1	2	Низький
Переміщення вантажів та інвентарю	Прибиральник	2	2	4	Середній
Пожежа або задимлення приміщень	Усі працівники та відвідувачі	1	3	3	Середній
Повітряна тривога та воєнні загрози	Усі працівники та відвідувачі	2	3	6	Високий

Аналіз результатів оцінювання показав, що найбільший рівень ризику мають небезпеки, пов'язані з професійною діяльністю тренерів-хореографів та

технічного персоналу. До категорії високого ризику належать травмування під час проведення занять, перевантаження опорно-рухового апарату, ураження електричним струмом та падіння при виконанні робіт з обслуговування інженерних систем. В умовах воєнного стану додатковим фактором підвищеного ризику є можливість виникнення надзвичайних ситуацій воєнного характеру, що потребує організації укриття та відпрацювання алгоритмів евакуації персоналу й відвідувачів.

Отримані результати свідчать про необхідність впровадження комплексу організаційних, технічних та архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на зниження рівня професійних ризиків та забезпечення безпечних умов праці в танцювальному центрі.

4.4 Розробка організаційно-технічних, архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на покращення умов праці на об'єкті проектування

На підставі результатів аналізу умов праці та оцінювання професійних ризиків розроблено комплекс заходів, спрямованих на підвищення рівня безпеки працівників і відвідувачів танцювального центру. Основною метою запропонованих рішень є мінімізація ймовірності виникнення нещасних випадків, професійних захворювань та надзвичайних ситуацій.

Для забезпечення належного рівня охорони праці необхідно реалізувати комплекс організаційних заходів. До них належать проведення вступного, первинного, повторного та позапланового інструктажів з питань охорони праці та пожежної безпеки, навчання персоналу діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій, регулярне проведення тренувань з евакуації, а також здійснення систематичного контролю за дотриманням вимог безпеки. Працівники повинні проходити періодичні медичні огляди відповідно до характеру виконуваних робіт. Особливу увагу слід приділяти інформуванню персоналу щодо алгоритму дій під час сигналу «Повітряна тривога» та порядку переміщення до захисної споруди цивільного захисту.

Технічні заходи повинні бути спрямовані на зниження ризику травматизму та забезпечення безпечної експлуатації інженерних систем будівлі. У танцювальних залах рекомендується застосовувати спеціалізоване пружне покриття підлоги з протиковзкими властивостями, що зменшує навантаження на опорно-руховий апарат та знижує ризик падіння. Електричні мережі та обладнання повинні відповідати вимогам електробезпеки, мати справне заземлення та захисне автоматичне відключення. Для забезпечення нормативних параметрів мікроклімату необхідно передбачити ефективну систему вентиляції та кондиціонування повітря. Важливим заходом є оснащення приміщень автоматичною пожежною сигналізацією, системою оповіщення про пожежу, первинними засобами пожежогасіння та аварійним евакуаційним освітленням.

З метою зниження навантаження на працівників адміністративного персоналу необхідно забезпечити ергономічне облаштування робочих місць. Робочі столи та крісла повинні відповідати антропометричним характеристикам працівників, а комп'ютерна техніка — вимогам ергономіки та безпеки. Освітлення робочих місць має відповідати чинним санітарним нормам та забезпечувати комфортні умови для роботи з документацією та електронними пристроями.

Архітектурно-планувальні рішення повинні забезпечувати безпечне перебування людей у будівлі та можливість їх швидкої евакуації. Планувальна структура танцювального центру повинна передбачати достатню кількість евакуаційних виходів, нормативну ширину проходів та сходових кліток, а також безперешкодний доступ до них. Шляхи евакуації необхідно обладнати світловими покажчиками напрямку руху та аварійним освітленням. Для маломобільних груп населення слід передбачити умови безбар'єрного доступу відповідно до вимог інклюзивності.

Враховуючи умови воєнного стану, важливим елементом забезпечення безпеки є наявність захисної споруди цивільного захисту або можливість оперативного доступу до найближчого укриття. Маршрути руху до укриття

повинні бути позначені інформаційними вказівниками, а місткість укриття має відповідати максимально можливій кількості працівників та відвідувачів центру. Доцільним є впровадження системи оперативного оповіщення про надзвичайні ситуації та резервних джерел електроживлення для підтримання роботи критично важливих систем будівлі.

Запропонований комплекс організаційних, технічних та архітектурно-планувальних заходів дозволяє суттєво знизити рівень професійних ризиків, підвищити безпеку працівників і відвідувачів танцювального центру та забезпечити відповідність об'єкта сучасним вимогам охорони праці, пожежної безпеки і цивільного захисту.

4.5 Висновки

У розділі проведено аналіз нормативно-правового забезпечення охорони праці для танцювального центру у м. Харків на етапах будівництва та експлуатації об'єкта. Встановлено, що безпечне функціонування центру повинно забезпечуватися відповідно до вимог чинного законодавства у сфері охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту, зокрема ДБН А.3.2-2-2009, ДСТУ ISO 45001:2019, ДБН В.2.2-5:2023 та ДСТУ 7742:2015. Особливу увагу приділено вимогам щодо забезпечення безпеки людей в умовах воєнного стану та необхідності використання захисних споруд цивільного захисту.

У результаті аналізу умов праці основних категорій працівників танцювального центру виявлено потенційні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, серед яких фізичні навантаження, ризик травмування під час проведення занять, ураження електричним струмом, психоемоційне напруження, а також небезпеки, пов'язані з пожежами та надзвичайними ситуаціями воєнного характеру. Проведене оцінювання професійних ризиків показало, що найбільш небезпечними є ризики травмування тренерів-хореографів, електротравмування технічного персоналу та впливу воєнних загроз на працівників і відвідувачів закладу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Посацький Б. С. Архітектурний образ міста : Навчальний посібник / Б. С. Посацький, Є. І. Король, Г. Є. Кознарьська. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 140 с. <http://vlp.com.ua/node/19349> вільний (дата звернення 26.04.2026). – Назва з екрана.
2. Svitlana Chepurna. Urban Design Principles as Tools of Urban Area Sustainable Development for Creating Pedestrian Space: Case of Poltava (Ukraine) [Electron. resource] / Svitlana Chepurna, Tatyana Zhidkova, Olha Popova and Olena Dudka. – Electron. text. data. – Lecture Notes in Networks and Systems. – 808 LNNS – 2023. – Р. 98–108. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-46877-3_9, вільний (дата звернення 16.03.2026). – Назва з екрана.
3. Жерліцина Д. Особливості формування середовища виставкових центрів. Матеріали Третьої науково-практичної конференції студентів ПДАБА, 26 квітня 2021 р., м. Дніпро <http://srd.pgasa.dp.ua/> вільний (дата звернення 29.05.2026). – Назва з екрана.
4. Смирнова О. В. Типологічні основи формування іноваційних будівель у міському середовищі. Монографія.. Харків ХНУМГ ім. А. Н. Бекетова 2018 (Електронний ресурс). - Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/> вільний (дата звернення 25.03.2026). – Назва з екрана.
5. Техносфера. Концепція архітектури сучасного Центру мистецтв (Електронний ресурс). - Режим доступу: <https://tekhnosfera.com/kontseptsiya-arhitektury-sovremennogo-tsentra-iskusstv> вільний (дата звернення 14.02.2026).
6. Milena Vukmirovic, Suzana Gavrilovic and Dalibor Stojanovic. The Improvement of the Comfort of Public Spaces as a Local Initiative in Coping with Climate Change. - Sustainability 2019, 11, 6546; doi:10.3390/su11236546. - https://www.researchgate.net/publication/337404624_The_Improvement_of_the_Comfort_of_Public_Spaces_as_a_Local_Initiative_in_Coping_with_Climate_Change вільний (дата звернення 24.03.2026). – Назва з екрана.
7. Keunhye Lee. Urban Public Space as a Didactic Platform: Raising Awareness of Climate Change through Experiencing Arts. - <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/5/2915>
8. Дехтяренко Т. І., Шкляр С. П. Архітектурне формування громадсько-культурного центру у структурі великого міста.. (Електронний ресурс). - Режим доступу: https://eprints.kname.edu.ua/50573/1/ilovepdf_com-35-36.pdf вільний (дата звернення 14.04.2026). – Назва з екрана.
9. Формування центрів культури і мистецтв в умовах сталого розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ucf.in.ua/storage/docs/.pdf> (дата звернення 26.05.2026). – Назва з екрана

10. ДБН В.2.2-9-2018 «Будинки і споруди. Громадські будинки і споруди. Основні положення». – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-405> вільний (дата звернення 21.05.2026). – Назва з екрана.
11. ДБН Б.2.2–12:2019. Планування і забудова територій [Електрон. ресурс]. – Чинний від 2019–09–01. – Електрон. текст. дані. – Київ : Мінрегіон України, 2019. – 208 с. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2, вільний (дата звернення 26.05.2026). – Назва з екрана.
12. ДК 018-2000 «Державний класифікатор будівель і споруд». – Київ: Держстандарт України, 2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va507565-00#Text> вільний (дата звернення 26.04.2026). – Назва з екрана.
13. ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів». – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-199> 1. вільний (дата звернення 26.05.2026). – Назва з екрана.
14. ДБН В.2.3.-15-2007 «Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів». – Київ: Мінбуд України, 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-368> вільний (дата звернення 26.05.2026). – Назва з екрана.
15. ДБН В.2.2-40-2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення [Електрон. ресурс]. – Чинний від 01.04.19. – Електрон. текст. дані. – Київ.: Мінрегіон. 2018. – 70 с. – Режим доступу: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832/, вільний (дата звернення 26.06.2026). – Назва з екрана
16. Цись А.С., Шадура В.С. Особливості формування атріумного простору як засобу енергоефективності ТРЦ/ А.С. Цись, В.С. Шадура // Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Київ, 26–27 листопада 2020 р.). К.: ДКС Центр, 2020. 212 с.Режим доступу: <http://iino.knuba.edu.ua/images/2020/ZbirnikKONF2020.pdf#page=191>
17. Культура та креативність – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ucf.in.ua/storage/docs/.pdf> вільний (дата 29.05.2026). – Назва з екрана
18. Формування центрів культури і мистецтв в умовах сталого розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ucf.in.ua/storage/docs/.pdf> (дата звернення 06.06.2026). – Назва з екрана

19. Студопедія. Горизонтальні й вертикальні комунікації (Електронний ресурс). - Режим доступу: https://studopedia.su/13_56840_gorizontalni-y-vertikalni-komunikatsii.html вільний (дата звернення 04.06.2026). – Назва з екрана
20. ДБН В.1.2-11: 2008 «Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Економія енергії» (Електронний ресурс). - Режим доступу: <http://kbu.org.ua/> вільний (дата звернення 06.05.2024). – Назва з екрана
21. Культура безпеки: навч. посібн. / С. Р. Артем'єв, О. Д. Малько, О. П. Шароватова, О. В. Бригада, Б. М. Цимбал, О. С. Ковальов, О. В. Ільїнський – Х.: НУЦЗУ, 2020. - 172 с. <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/11323>
22. ДБН А.3.2-2-2009 Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення. <https://tehnadzor.cc/pages/dbn-a-3-2-2-2009-systema-standartiv-bezpeky-praci-ohorona-praci-i-promyslova-bezpeka-u-budivnytvi-osnovni-polojennya.php>
23. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT)
24. ДБН В.2.2-5:2023 "Захисні споруди цивільного захисту" https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3225773063500990463?doc_type=2
25. ДСТУ 7742:2015 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг джерел надзвичайних ситуацій. Основні положення https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=62374